

Samráðingar fyri frammman

Sáttmálin millum tey trý manningarfeløgini og Føroya Reiðarafelag er sagdur upp at fara úr gildi á nýggjárinum. Partarnir hava í eina tíð havt fundir um eina grundleggjandi dagføring av øllum sáttmálanum. Málið hjá Føroya Fiskimannafelagi er, at sáttmálin verður greiðari, einfaldari og ikki minst, at rakstrarútreiðslur verða lúkaðar burtur úr aftur, sigur Jan Højgaard, formaður í Fiskimannafelagnum. Óvist er tó, um hetta arbeiðið verður liðugt til nýggjárs.

Ingolf S. Olsen

1. januar fergaldandi sáttmáli millum Føroya Reiðarafelag øðrumegin og tey trý manningarfeløgini Føroya Fiskimannafelag, Maskinmeistarafelagið og Føroya Skipara- og Navigatørfelag hinumegin úr gildi.

Tað merkir, at sáttmálasamráðingar fara at fylla meginpartin av heyst- og vetrardagsskránni hjá Fiskimannafelagnum.

Í virðing fyri mótpartinum vil Jan Højgaard, formaður í Fiskimannafelagnum, ikki fara í smálutir við, hvørji krøv Fiskimannafelagið fer at seta fram at fáa staðfest í nýggja sáttmálanum, men yvirskipað vil hann stórbroytingar í øllum sáttmálastrukturinum, sum ikki er dagfördur í mannaminni.

– Tað kann ljóða so ógvusligt, tá tosað verður um stórbroytingar, men hetta er nakað, sum vit og Reiðarafelagið eru samd um, og vit hava longu í umleið eitt ár havt fleiri fundir um hetta, sigur hann.

Dagføring

Higartil hava manningarfeløgini fundast við Herálv Joensen, stjóra í Reiðarafelagnum, og Jógvan Jespersen, stjóra í Felagnum Nótaskip, sum er eitt av undirfeløgnum í Reiðarafelagnum.

– Farið verður snøgt sagt gjøgnum allan tekstin, har hvørt komma og hvørt orð, skal vendast. Tá arbeiðið er liðugt, skulu vit helst hava ein heilt nýggjan sáttmála, ið er í samsvari við nútíðina, men sum eisini hevur ein rygg, ið kann halda í nógv ár frameftir, sigur Jan Højgaard.

Sáttmálin millum manningarfeløgini og Reiðarafelagið er býttur í tveir høvuðspartar – fyrsti partur, sum er felagsreglur, galdandi fyri allar skipabólkarnar, og annar partur, sum umfatar serreglur fyri hvønn skipabólk sær. Men umframt hetta høvuðsuppbýti, sum tað er góður logikkur í, so eru eisini við tíðini gjørdir fleiri sersáttmálar fyri einstøk skip.

– Eg vænti, at vit eisini eftir dagføringina fara at hava eitt uppbýti í felagsreglur og serreglur, men eitt av málunum hjá Fiskimannafelagnum er, at tað skulu vera nógv færri sersáttmálar enn í dag, og tað eigur eisini at bera til at leggja onkrar bólkar saman, til dømis ídnaðarskip og nótaskip, sigur Jan Højgaard.

Ein uppsjóvarbólk

Ongin grundleggjandi tekniskur

– Stendur tað til mín, verða ídnaðarskipini og nótaskipini lögð saman í ein felags bólk fyri uppsjóvarskip, har bítisprosent og eykapartar eru teir somu, sigur Jan Højgaard, formaður í Føroya Fiskimannafelag, millum annað um ynskini í sambandi við arbeiðið at dagføra allan sáttmálan millum tey trý manningarfeløgini og Reiðarafelagið

munur er á skipunum í hesum báðum bólkunum, og tey fiska somu fiskasløg við sama reiðskapi. Skilnaðurin millum ídnaðarbólkin og nótabólkin er bara grundaður á ein mun á, hvønn søguligan uppruna fiskirættindini hjá skipunum hava. Men bítisprosentin fyri ídnaðarskip er 27 og fyri nótaskip 17,5. Og skipini og teirra rættindi eru eisini so ymisk innanfyri hvønn bólk sær, at neyðugt hevur verið at gjørt sersáttmálar.

– Stendur tað til mín, verða ídnaðarskipini og nótaskipini lögð saman í ein felags bólk fyri uppsjóvarskip, har bítisprosent og eykapartar eru teir somu. Í dag er tað ókeypis fyri yvirmenninar, um sersáttmáli verður gjørdur, so eitt ídnaðarskip sleppur at avrokna eftir nótasáttmálanum, tí eykapartarnir eru so nógv hægri umborð á nótaskipunum enn á ídnaðarskipunum, at teir uppviga fallið í bítisprosent frá 27 til 17,5. Men dekkararnir betala gildið, tí teir missa øll hasi prosentini uttan

at fáa nakað sum helst afturfyri, sigur Jan Højgaard.

Út við rakstri

Ovarlaga á ynskistanum hjá Fiskimannafelagnum til ein dagfördan sáttmála er eisini, at allar rakstrarútreiðslurnar, sum við tíðini hava sníkt seg inn í sáttmálan, verða lúkaðar úr aftur.

– Tað snýr seg um til dømis oljuútreiðslur, útreiðslur til reiðskap og tilfeingisgjald. Hesar útreiðslurnar skulu burtur úr avrokningunum. Eg veit væl, at vit neyvan sleppa av við allar rakstrarútreiðslurnar uttan at skula geva okkurt afturfyri, men tær hoyra ikki heima á avrokningini. Vit hava eisini alla somlu tíðina orku- og pengakrevjandi stríðsmál, annaðhvørt í Gerðarrættinum ella í Føroya Rætti, um manningin eigur at taka lut í hesum ella hasum rakstrarútreiðslunum, og tað er ikki haldbart, sigur formaðurin í Fiskimannafelagnum.

Fasta løn

Av øðrum grundleggjandi broytingum, sum tosað verður um í sambandi við dagføringina av sáttmálanum, kann nevast fastlønarsáttmáli.

– Tað er ikki útilokað, at manningarnar í onkrum bólkunum, til dømis umborð á botnfiskatrolarunum í heimasjógvi og umborð á línuskipunum, høvdu verið best tjentur við fastlønarskipanum, har menninir eru tryggjaðir eina góða, fasta mánaðarløn við einari væl skipaðari frítíð og afturat høvdu eina bonusskipan, so teir eisini tjena meira, tá fiskiskapurin er góður, sigur Jan Højgaard.

– Men hetta er yvirhøvur ikki liðugt gjøgnumhugsað enn, og eg veit heldur ikki, um og hvussu tað kann gerast, tí fyri aðrar bólkar, eitt nú uppsjóvarflotan, loysir tað seg í lýtuni nógv betri fyri manningina, at teir verða løntir við einum bítisprosent sum nú. Men tað kann knappliga broytast, so tað verður øvugt. Tí kann tað skjótt

verða sum at skjóta seg sjálvan í fótin, um vit læsa okkum fastar til eina ávísar skipan, men tað ber kanska til at finna fram til onkra fleksibla loysn, sigur Jan Højgaard.

Knøpp tíð

Hann leggur dent á, at alt enn stendur opið at kjakast um í sambandi við sáttmáladagføringina, og hann ivast eisini í, um arbeiðið kann gerast liðugt longu til nýggjárs, tá verandi sáttmáli fer úr gildi.

– Vit fara at leggja stóra orku í, at gera hetta tiltrongda uppruddingararbeiði, men tað skal tó ikki skundast so ógvusliga ígjøgnum, at onki skil verður á. Tí kann tað verða neyðugt at gera styttri sáttmálar fyri fyrst við stóði í verandi sáttmálastrukturi, til vit hava eina dagføring, sum allir partar kunnu liva við, og sum er haldbar, sigur Jan Højgaard.